

TRONDHEIM KOMMUNE
Tråanten tjielte

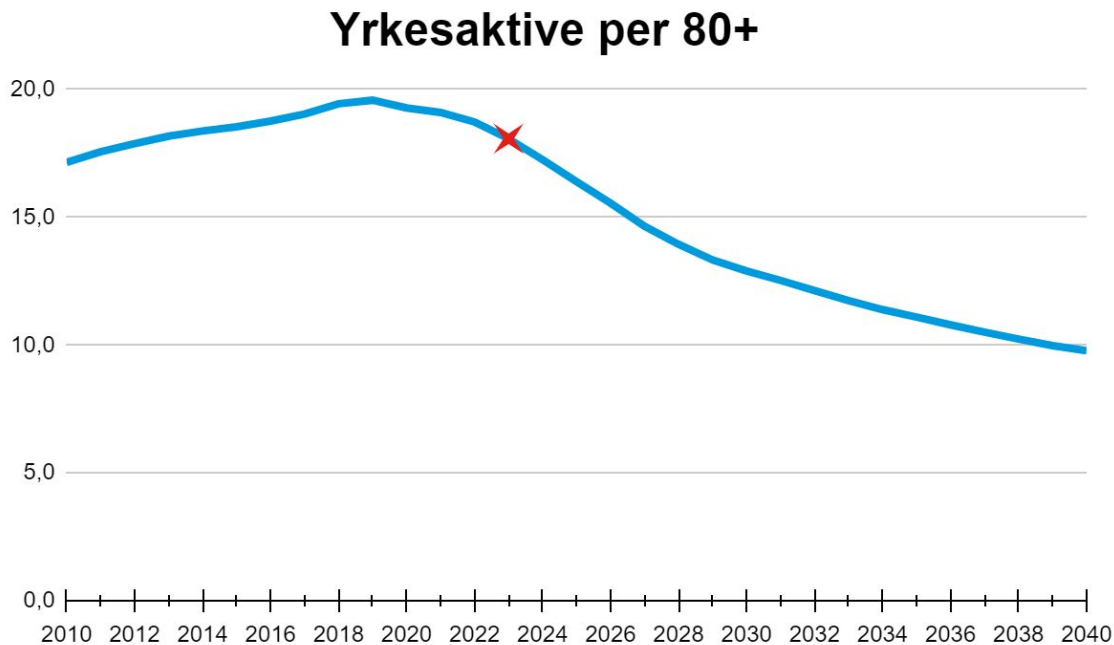
18. oktober 2023 klokka 11

Kommunedirektørens forslag til handlings- og økonomiplan 2024-2027, budsjett 2024

Kommunedirektør Morten Wolden

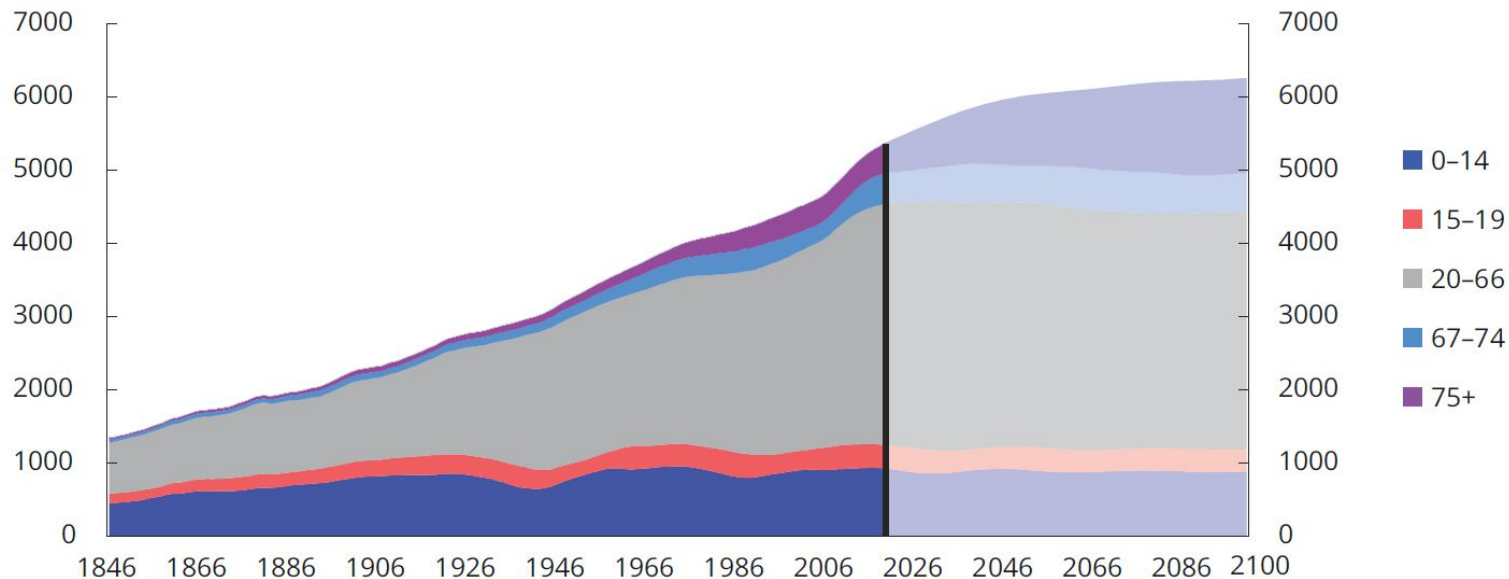

Ubalanse mellom høyere levealder og yrkesaktive i befolkningen

Befolkningen blir eldre - antall i arbeidsfør alder stagnerer

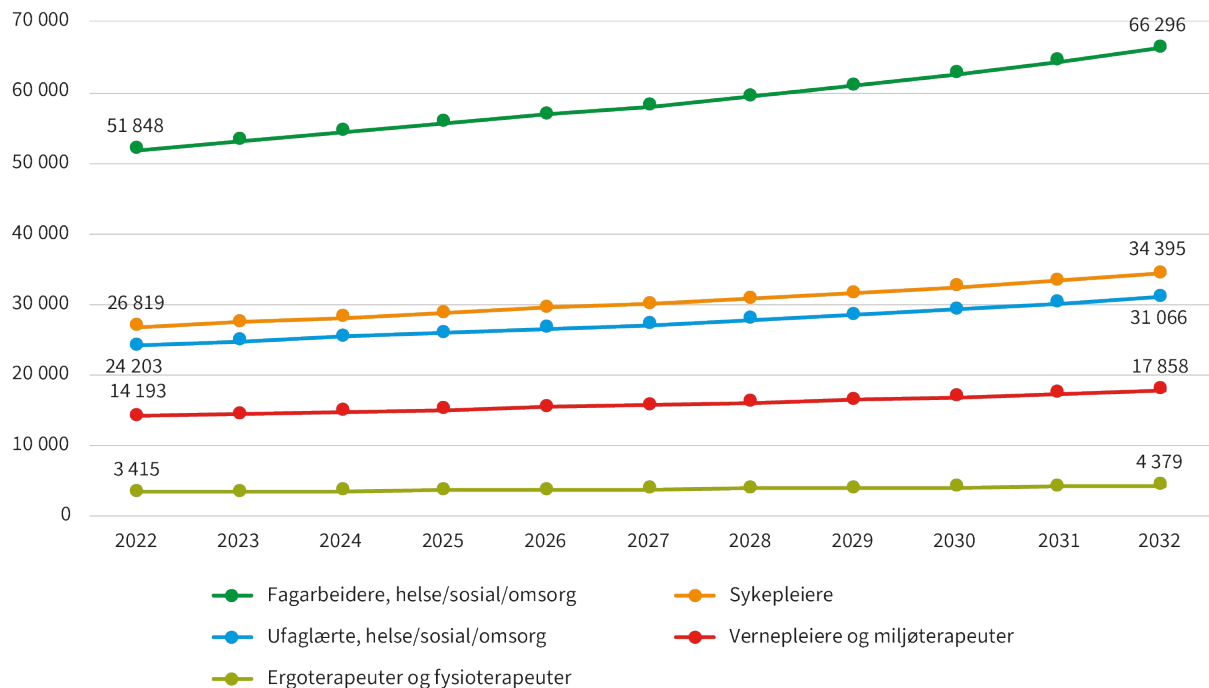
Befolkning. 1000 personer

Befolkningen fordelt på aldersgrupper. 1846-2100. 1000 personer.

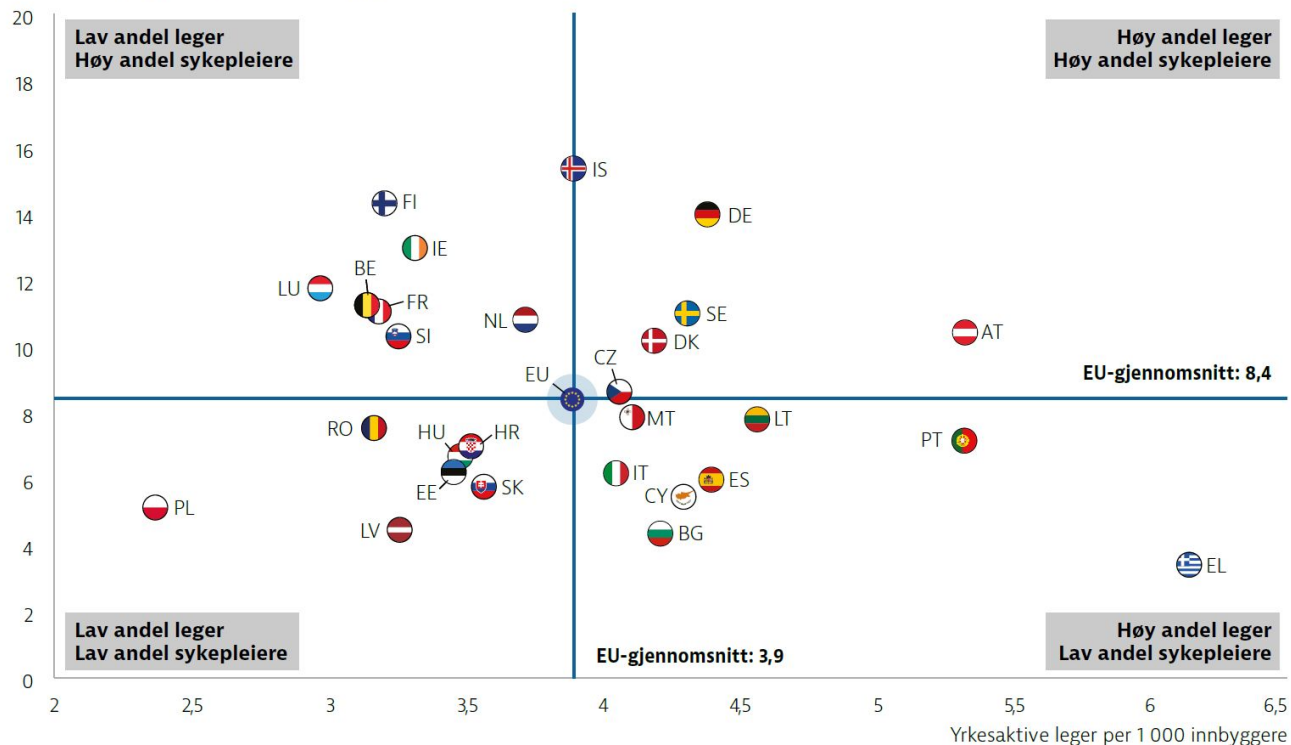
Etterspørsel helsepersonell i framtiden

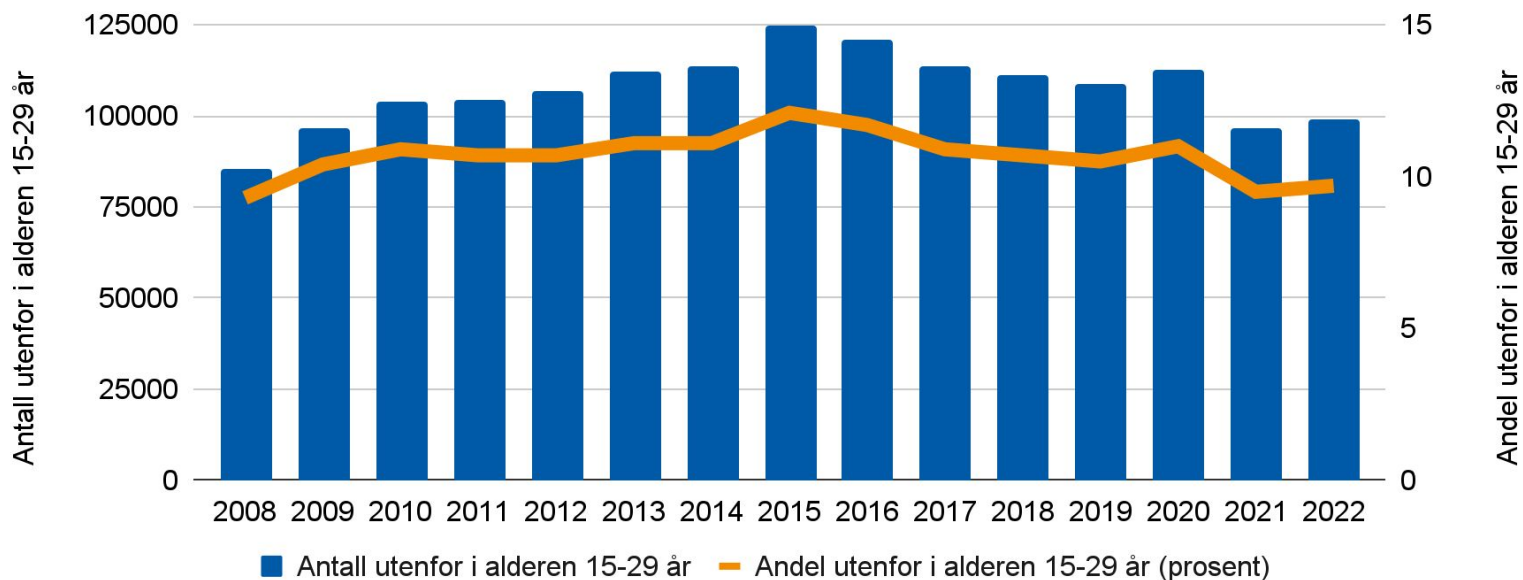
Praktiserende leger og sykepleiere pr. 1000 innbyggere i EØS-landene

Figur 8: Norge er blant de land med høyest antall helsepersonell

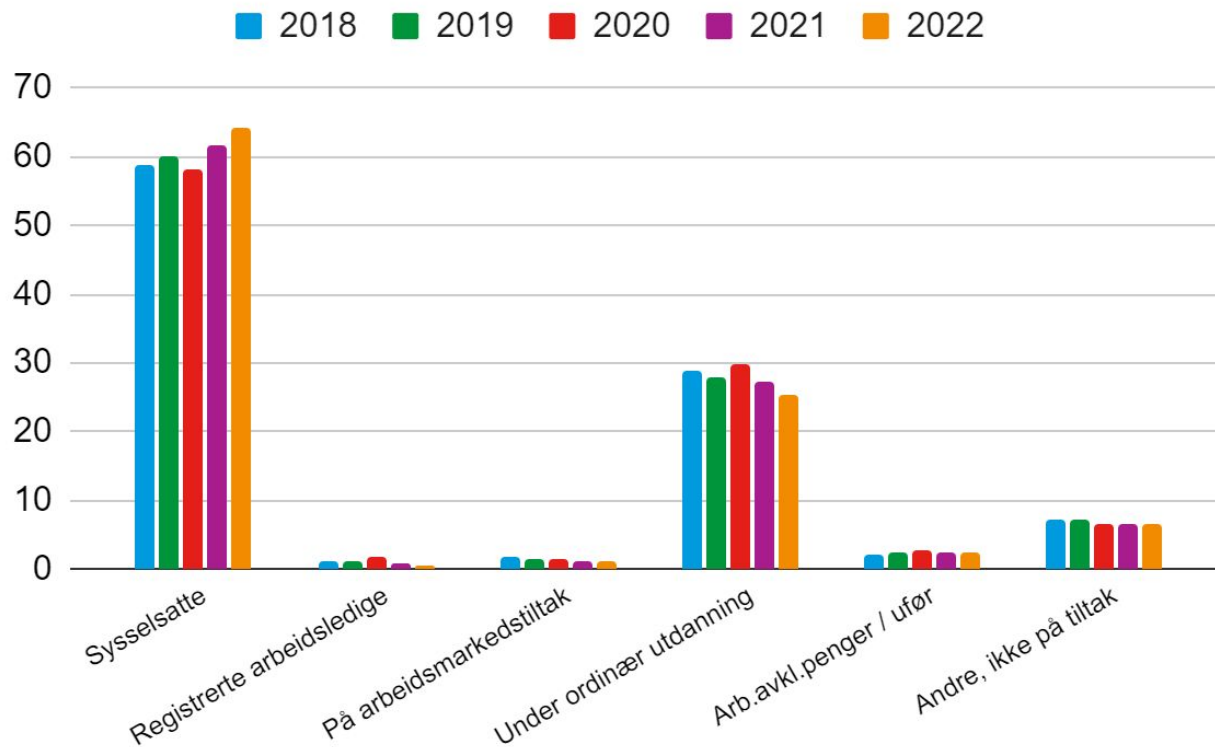
Yrkesaktive sykepleiere per 1 000 innbyggere

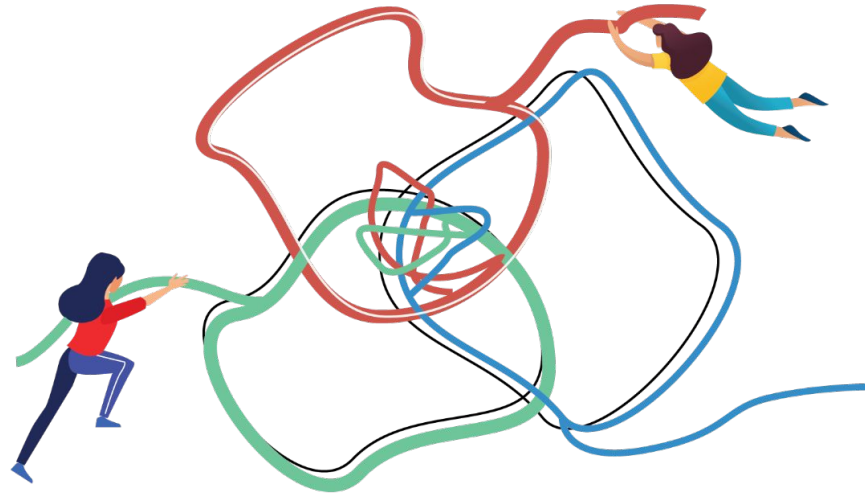
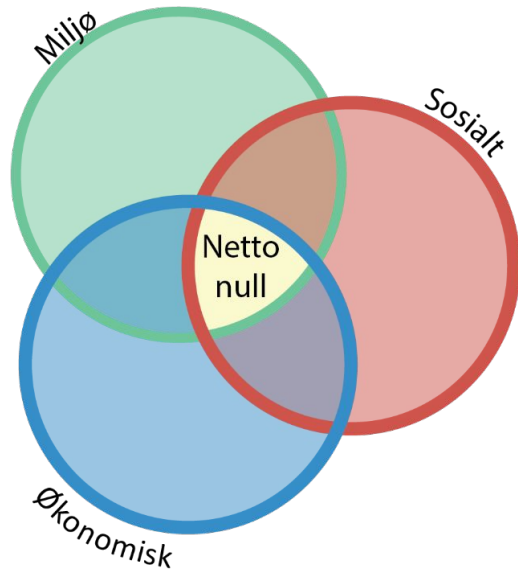
Unge utenfor arbeid, utdanning og arbeidsrettede tiltak

Arbeidsstyrkestatus for 15-29 åringer i Trondheim

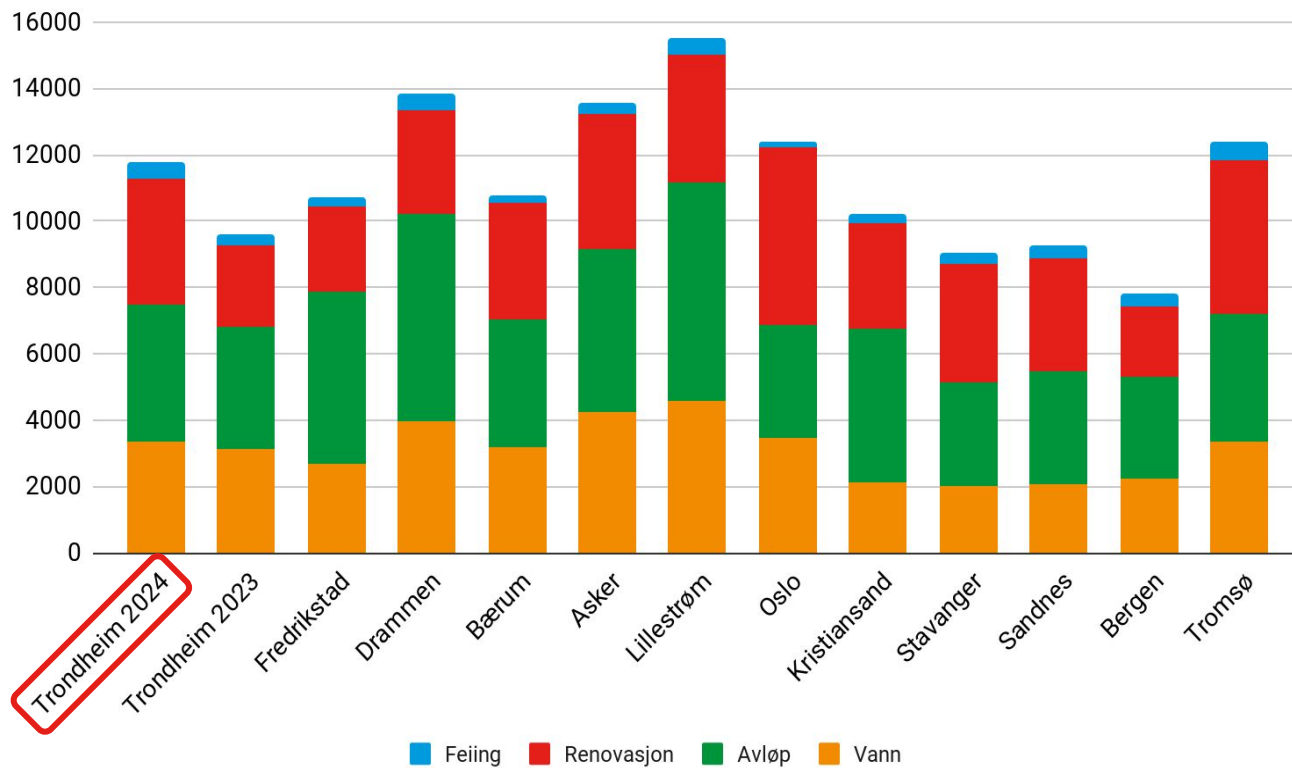

Trondheimsløftet: Sammen skaper vi Trondheim

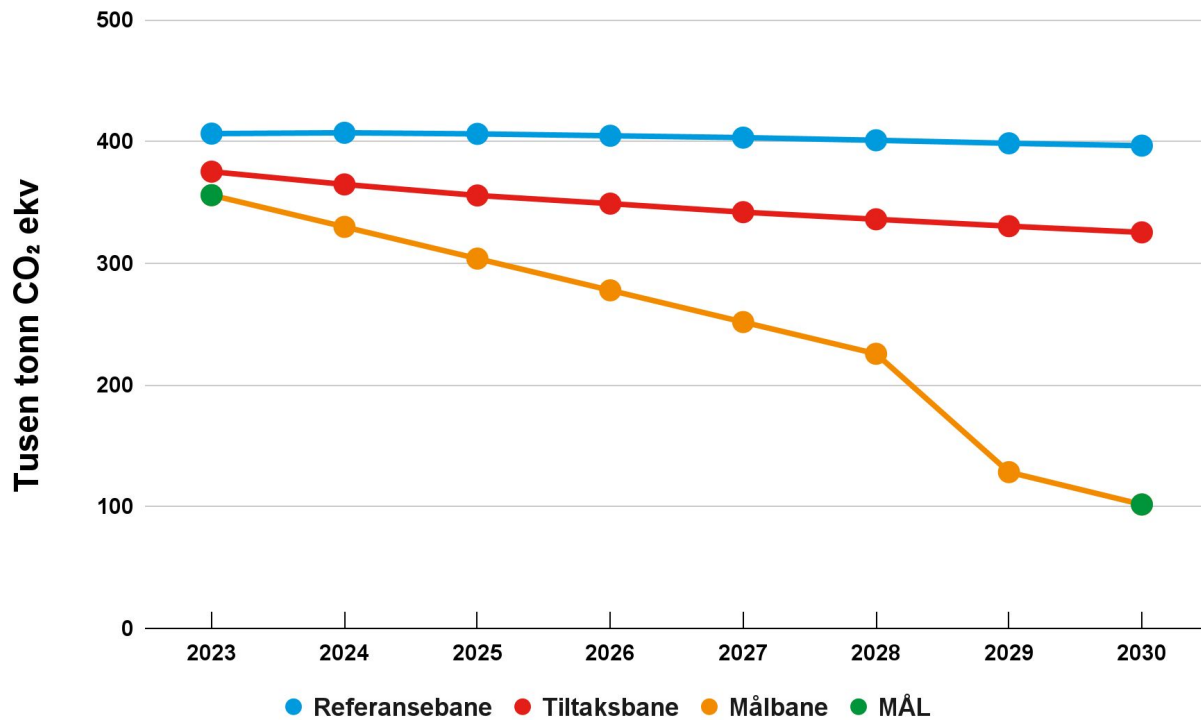

Komplekse utfordringer

VARF-gebyrer i storkommunene 2023/2024

Klimabudsjett

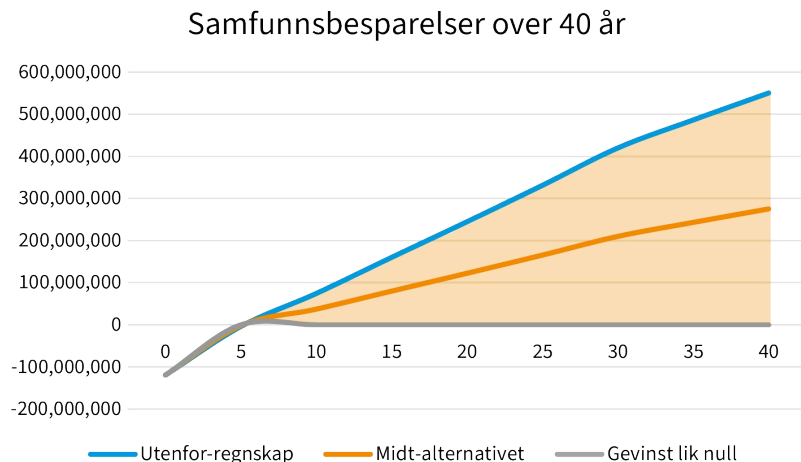

Levekårsbudsjett

Ressursbruk:

ca **3,2** mrd

ca **23** prosent

- Arbeidet med levekårsbudsjettet avdekker samfunnsbesparelser i arbeidet mot ungt utenforskap
- Om lag 30 kommunale tiltak er vurdert
- Kommunen sparer, men staten sparer mest.

Økonomisk status for kommunen

- Kommunen har betydelig merforbruk innenfor noen områder.
- Til sammen 270 millioner kroner over budsjett for områdene Barne- og familietjenesten, Helse og omsorg og Bo- og aktivitetstilbudet.
- Omtrent 450 millioner kroner mer i inntekter enn budsjettetert veier opp for merforbruket i 2023. Kun halvparten av denne økningen videreføres i 2024, og denne kompenserer for pris- og lønnsvekst i 2023.

Tre områder med store merforbruk

55 millioner kroner

100 millioner kroner

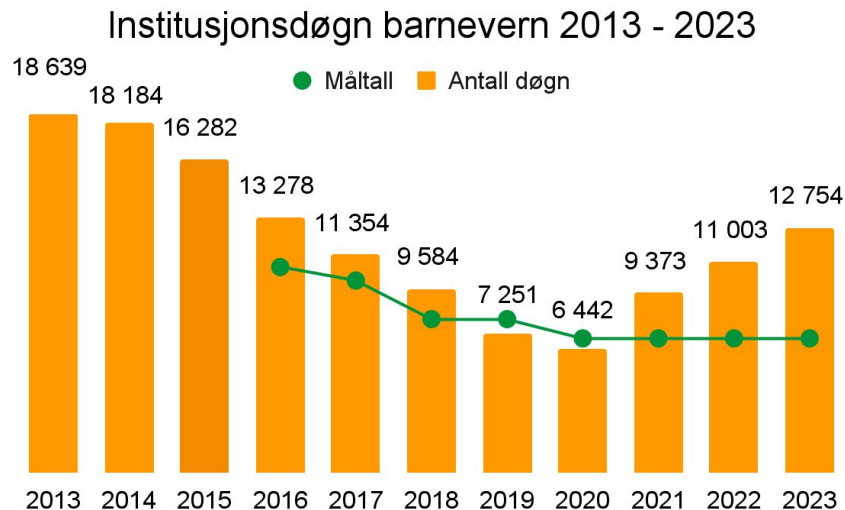
115 millioner kroner

Kommunedirektøren omdisponerer midler for å finansiere merforbruket

Barnevern og oppvekstreform

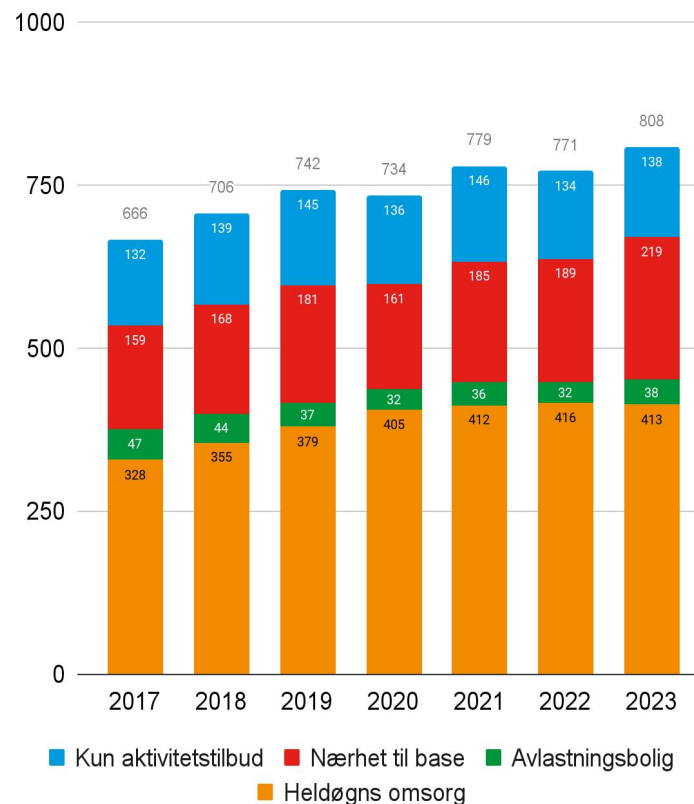
- Underfinansiering av oppvekstreformen
- Økende antall og kostnader knyttet til institusjonsplasseringer
- Økende andel barnevernsplasseringer i Helse- og avlastningstjenesten

Bo- og aktivitetstilbud

- Brukervekst
- Økte kostnader per bruker
- Høy overtidsbruk

Brukerutvikling

BoA - rammer og ressursbruk 2012-2024

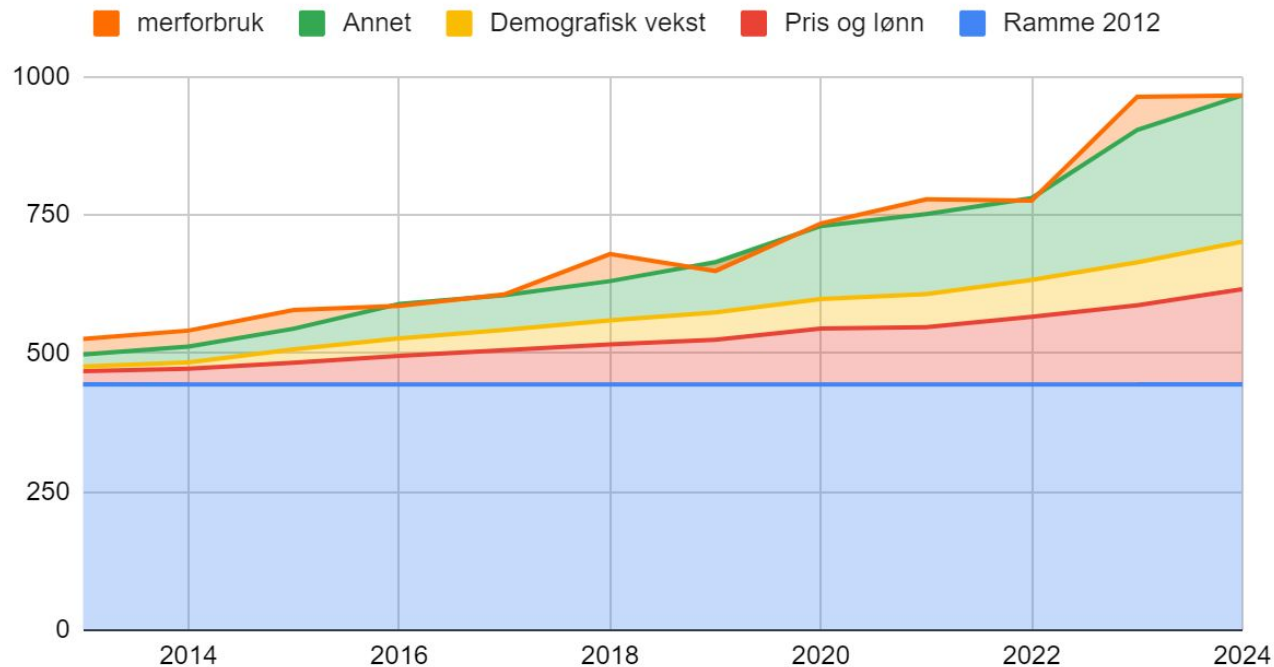
Ressursendringer BOA 2012-2024

Vekst 2012-2024

- Nominell 522 mill.
- Realvekst 350 mill. (+80%)

Av realvekst:

- Anslått demografi 86 mill. (25%)
- Annet 264 mill. (75%)

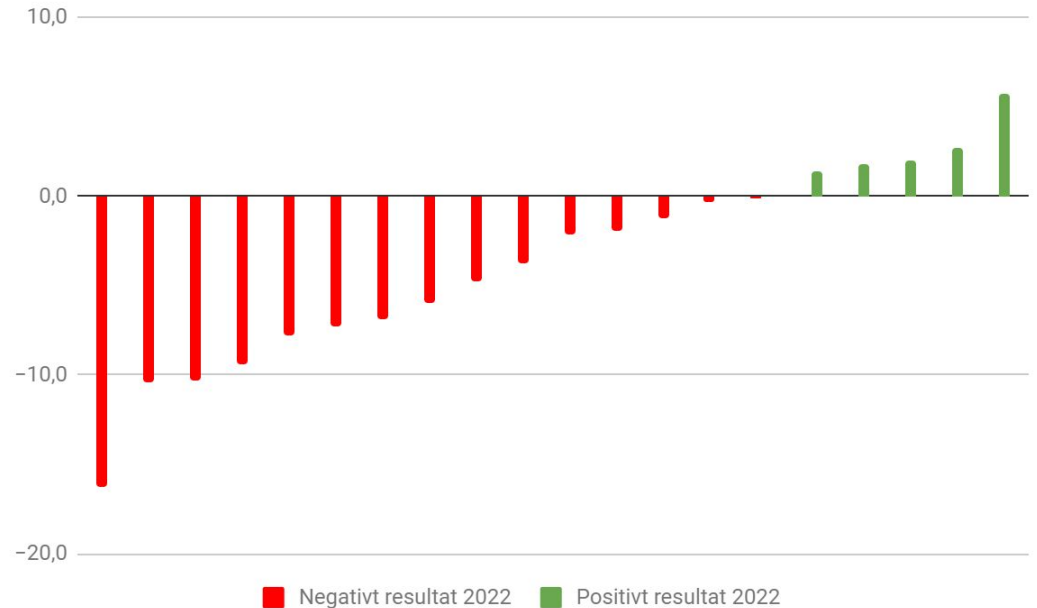
Helse og omsorg

→ 20 kommunale helse- og velferdssentre

- ◆ 15 rapporterer merforbruk per 2. økonomirapport
- ◆ Merforbruk skyldes i hovedsak høy bruk av overtid og vikarinneleie

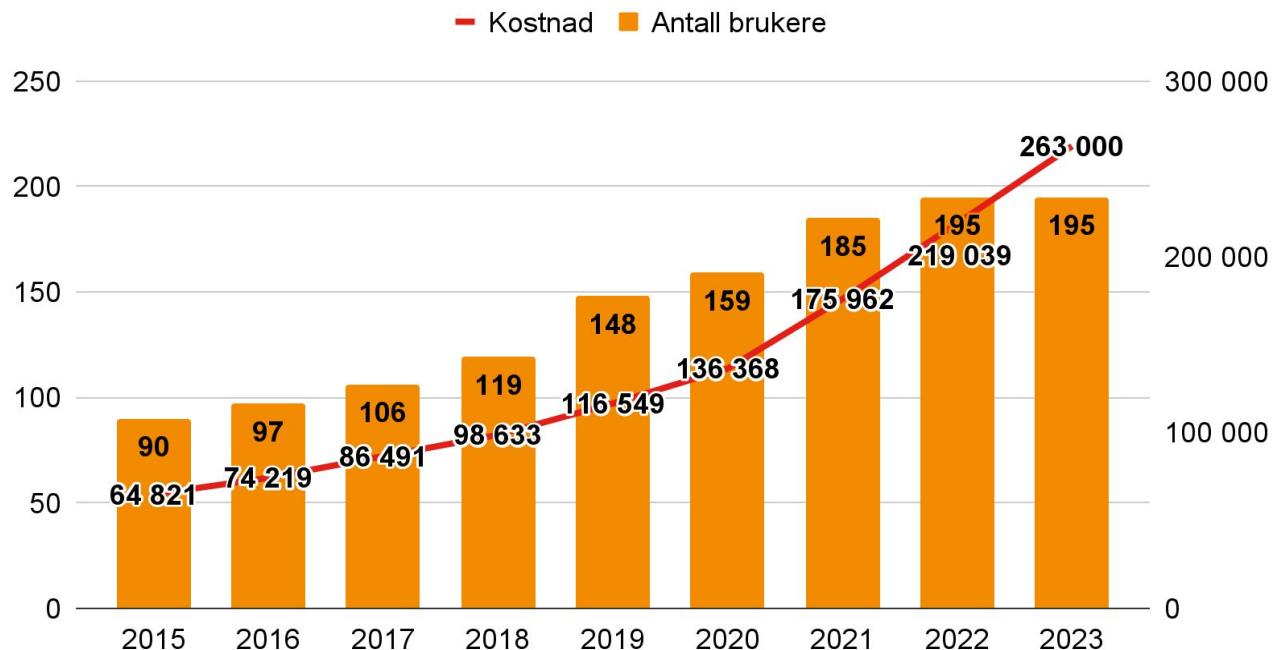
→ Helsetjenester

- ◆ Store kostnader ifm. innføring og bruk av Helseplattformen
- ◆ Utstrakt bruk av overtid og vikarinneleie

Brukerstyrt personlig assistanse (BPA)

Utvikling BPA 2015-2023

Nye økonomiske handlingsregler

Kapitalkostnader 9 %

Renter og avdrag skal utgjøre ni prosent av frie disponible inntekter

Gjeld 80 %

Bykassefinansiert gjeld på inntil 80 prosent av driftsinntektene

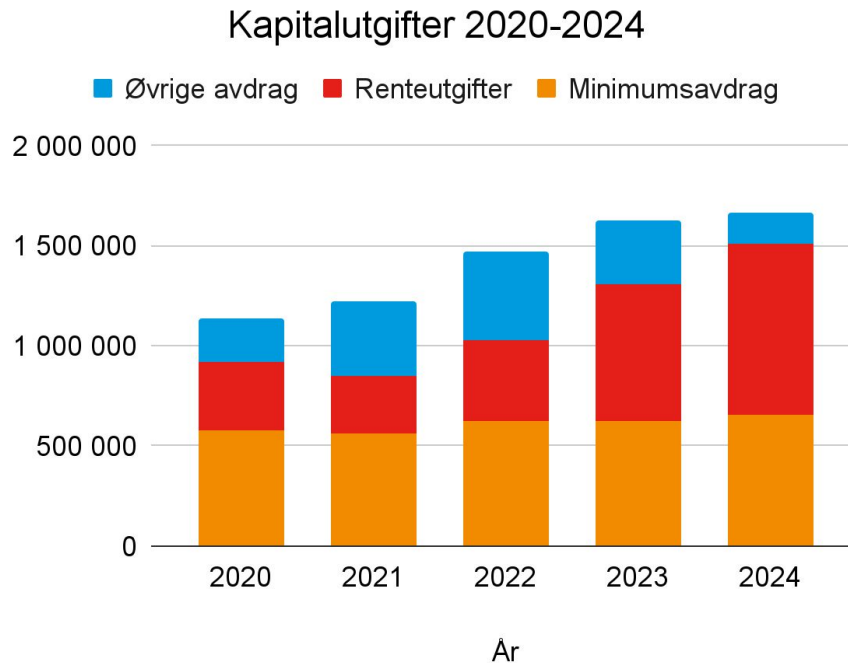
Disposisjonsfond 3 %

Disposisjonsfondet skal minimum utgjøre tre prosent av driftsinntektene

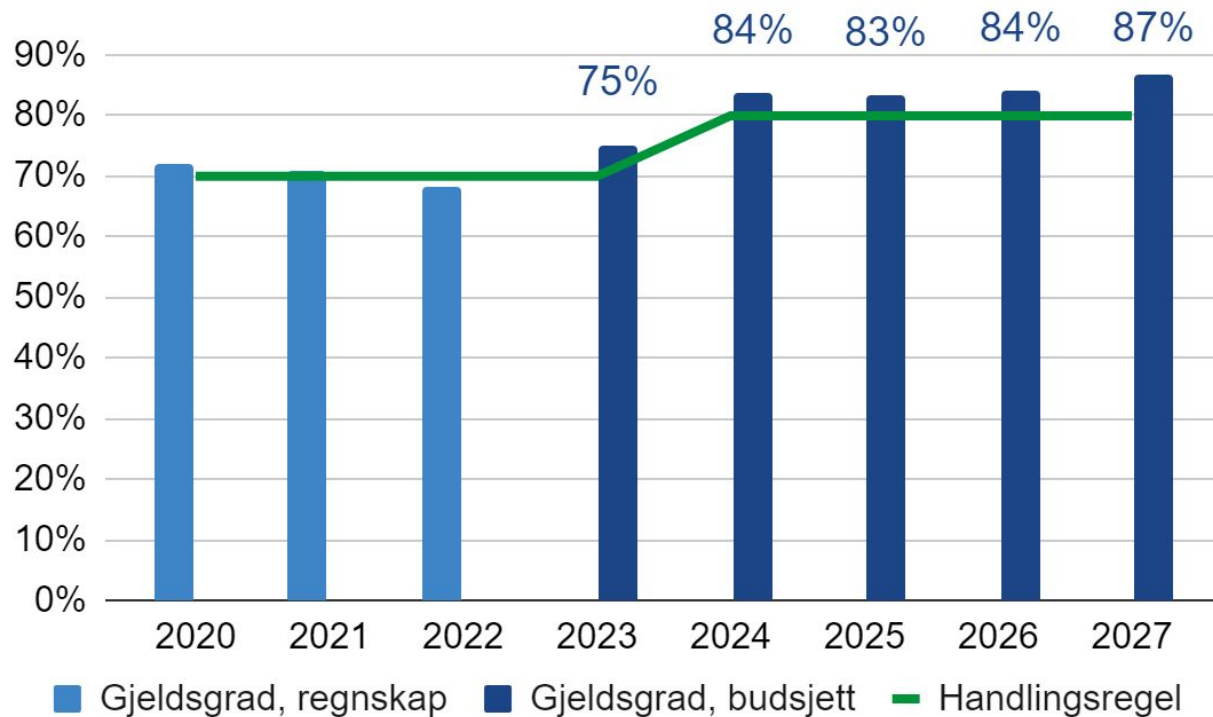

Handlingsreglene beskytter tjenesteområdene

- Høyere renteutgifter finansieres ved å redusere øvrige avdrag
- Høyere renter påvirker foreløpig ikke tjenesteområdene
- Men: Høyere renter betyr at vi betaler mindre i avdrag og at gjeldsgraden blir høyere

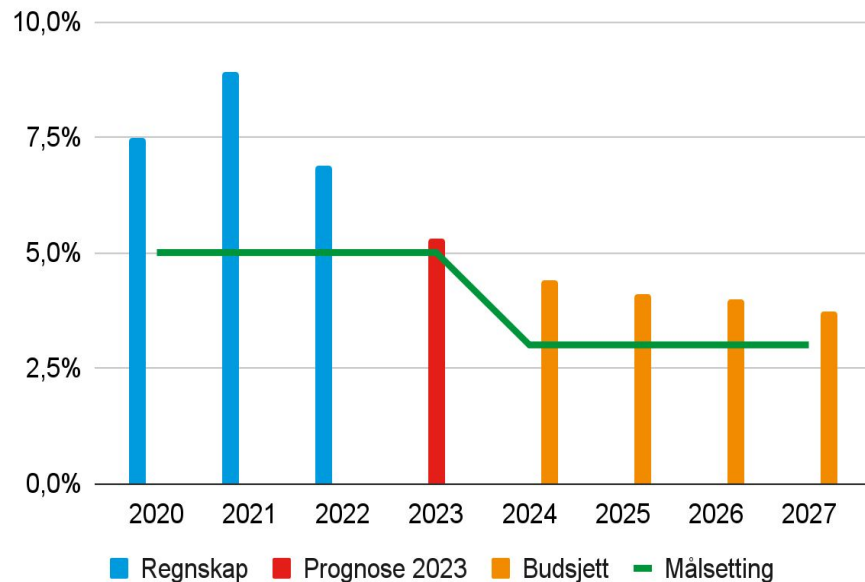
Handlingsregel for gjeld

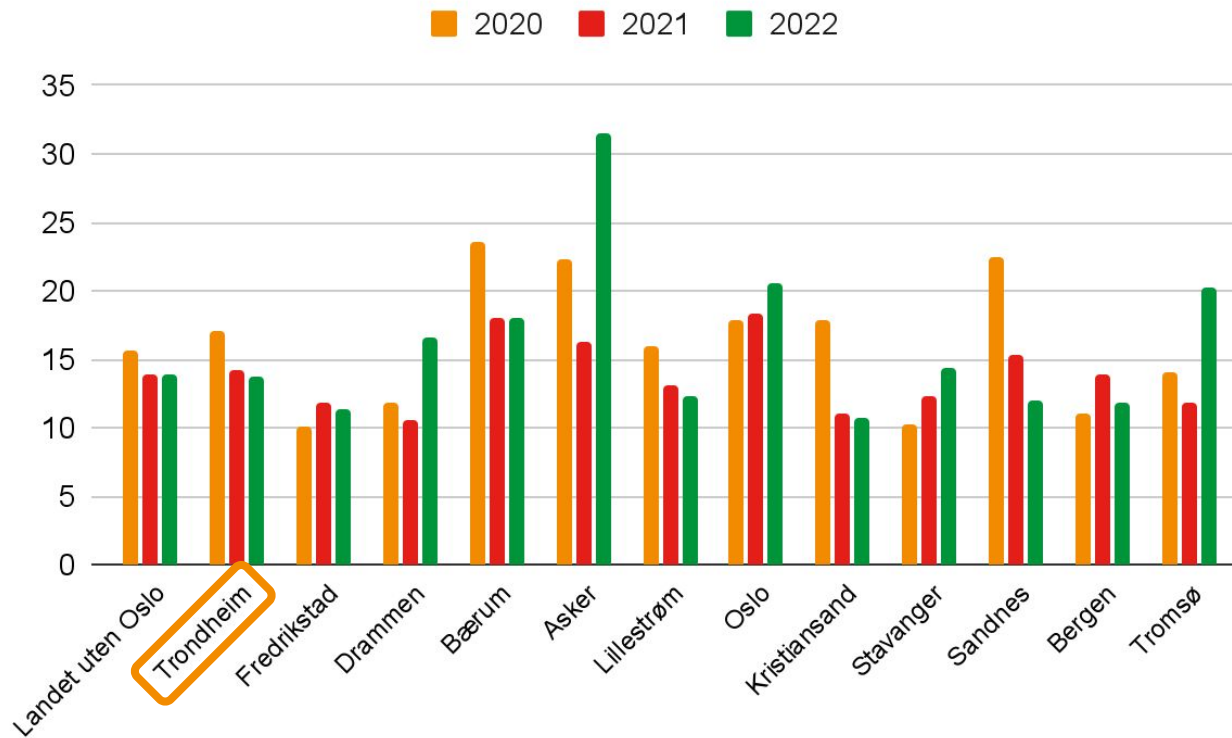
Handlingsregel for disposisjonsfond

Oppfyller regel om 3 prosent.

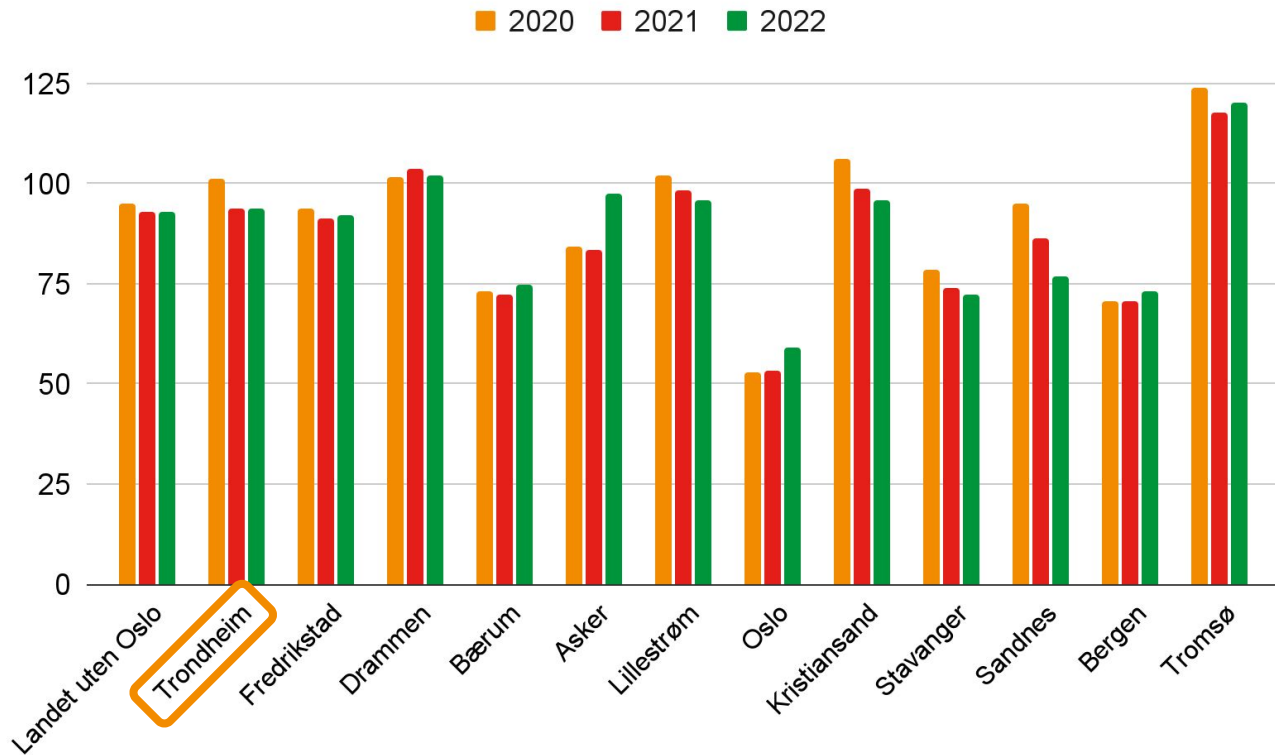
Figuren viser situasjonen gitt at kommunedirektørens innstilling mht. avsetning i disposisjonsfond i andre økonomirapport blir vedtatt av bystyret.

Investeringer i prosent av driftsinntektene 2020-2022

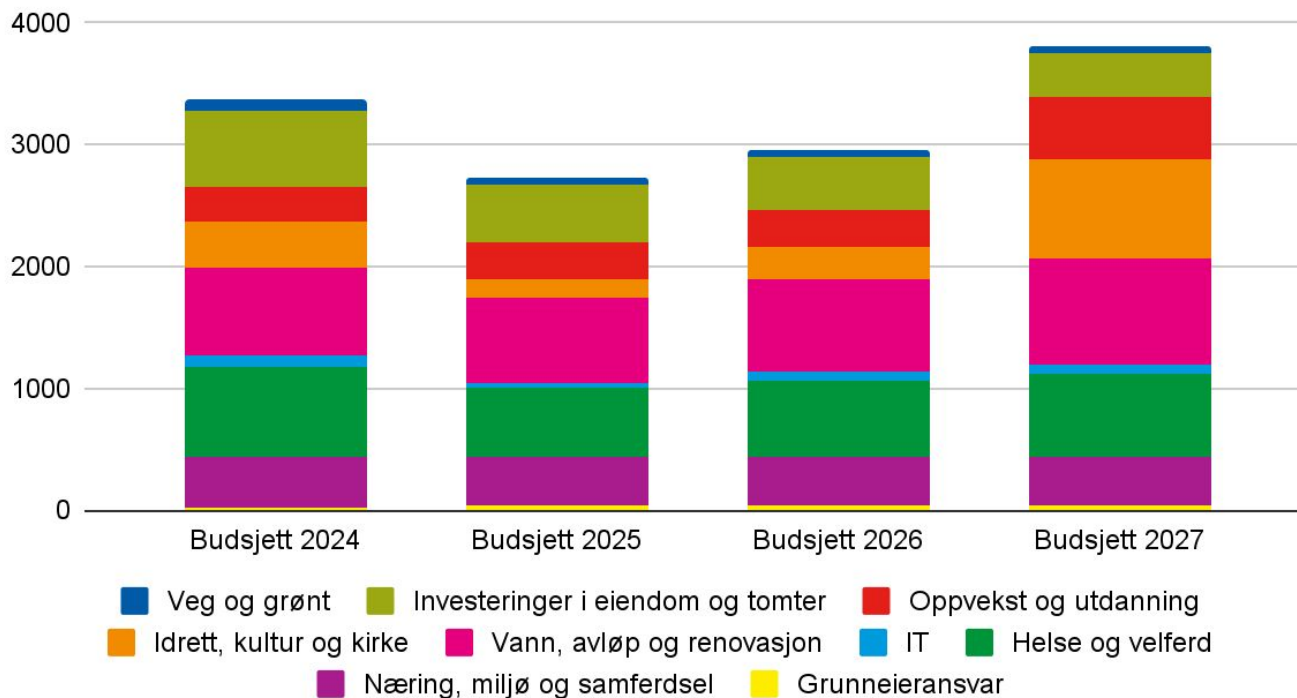

Investeringslån i prosent av driftsinntekter 2022

Investeringsnivået i Trondheim

Brutto investering i millioner kroner

Eiendomsskatt

Inntekt fra eiendomsskatt økes fra 899 mill kr i budsjett 2023 til 967 mill kr i 2024. Økningen forutsetter at:

- Realverdien av inntekten fra eiendomsskatt opprettholdes, dvs at den justeres med deflator.
- Økning med 30 mill kr, som er oppfølging av politisk vedtak fra HØP 2021-2024

Eiendomsskatt

Forslag til skattevedtak:

- Skattesatsen for boliger og fritidsboliger foreslås økt fra 2,6 til 2,7 promille (3,8 prosent)
- Skattesatsen for annen eiendom (i hovedsak næring) foreslås økt fra 3,3 til 3,45 promille (4,5%)
- Bunnfradraget for boliger- og fritidsboliger foreslås videreført med kr 550 000 per boenhet

Eksempelfamilie

	2023	2024	Endring
 Et barn i barnehage, full plass*	33 000	28 000	-5 000
 Et barn i SFO andre trinn, full plass	29 182	18 810	-10 372
 Et barn i kulturskolen	4 380	6 130	1 750
 Årsgebyr renovasjon, vann, avløp og feiing	12 090	14 788	2 698
 Eiendomsskatt	6 225	6 462	237
Sum	84 877	74 190	-10 687

Tjenesteområdene

Oppvekst og utdanning

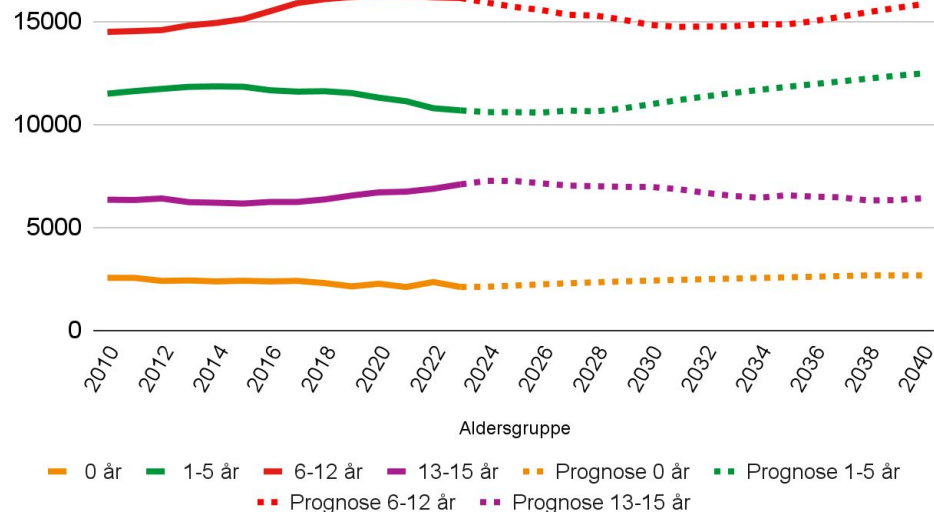
Områdets hovedprioriteringer

- Tiltak som sikrer at budsjettene holdes i Barne- og familietjenesten
 - Prosjektet “I balanse” er igangsatt
- Investere i tidlig innsats, helsefremming og forebygging
 - Tidlig innsats og god forebygging tilsier at barnehage og skole som universelle arena skjermes.
 - Realisering av den spesialpedagogiske modellen; **Helhetlig modell for inkluderende praksis**
- Etablering av et program for å forebygge og motvirke ungt utenforskap

Prognoser barnetall frem til 2040

- Behov i barnehage, skole og BFT påvirkes av barnetallsutviklingen
- Reduksjon i antall barn i perioden
- Antall barn påvirker områdets samlede budsjett

Tilpasninger driftsbudsjettet 2024-2027

Tilpasninger pga. merforbruk i 2023 på **55** mill i BFT, i hovedsak:

- Tilpasse tjenestenivå til budsjett BFT 25 mill
- Reduksjon av barnevernadministrasjon 4 mill (fra midlertidig styrking i 2023)
- Omprioritering fra skole og barnehage i 2024 til BFT 10 mill

Rammeendringer driftsbudsjettet 2024-2027

Økt budsjett i 2024 ift. opprinnelig budsjett 2023 ca. **43** mill, i hovedsak:

- BPA og Ressurskrevende brukere 10 mill
- Psykisk helse og rus 3 mill
- Lavere kontingent i barnehage og SFO 97 mill
- Læremidler i skolen på 85 mill i 2023 videreføres ikke i 2024

Omprioriteringer driftsbudsjettet 2024-2027

Omprioriteringer i driftsbudsjettet, blant annet:

- Gratis tilbud i SFO reduseres noe i feriene 11 mill
- Omprioritering i skolebudsjett pga økte kostnader til skyss og økte lønnskostnader (5 årig lærerutdanning) 33 mill
- Økt egenbetaling i kulturskolen 9 mill
- Omprioritere 25 mill i perioden fra økt grunnbemanning kommunale og private barnehager til helhetlig modell for inkluderende praksis (spes.ped.modellen)

Oppvekst og utdanning - investeringer 2024-2027

Voldsminde barnehage med familieavdeling/Trondheimshjelpa

97 millioner kroner (totalt 188 millioner kroner) og
9 millioner kroner (totalt 9 millioner kroner)

Rehabilitering eldre barnehager

80 millioner kroner (totalt 80 millioner kroner)

Ressurssenter barn og unge

31 millioner kroner (totalt 35 millioner kroner)

Nidarvoll og Sunnland skoler

67 millioner kroner (totalt 919 millioner kroner)

Stabbursmoen skole

345 millioner kroner (totalt 365 millioner kroner)

Ny Smelteverket ungdomsskole

392 millioner kroner (totalt 512 millioner kroner)

Tonstad skole

105 millioner kroner (totalt 399 millioner kroner)

1 417 millioner kroner

sum alle prosjekter

Helse og velferd

Områdets hovedutfordringer

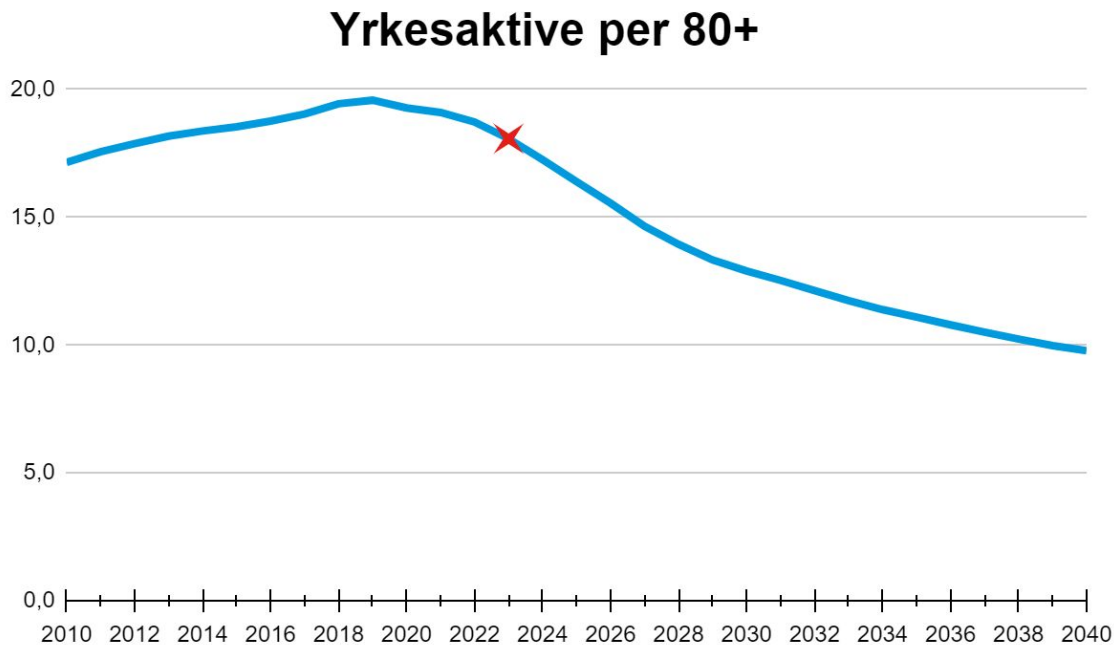
En økonomi i ubalanse

Helse og velferd forventer 240 millioner kroner i merforbruk i 2023 fordelt på:

- Kvalifisering og velferd: 25 millioner kroner
- BOA: 100 millioner kroner
- BPA: 30 millioner kroner
- Helse- og velferdssenter: 50 millioner kroner
- Helsetjenester: 35 millioner

Ubalanse mellom høyere levealder og yrkesaktive i befolkningen

Områdets hovedprioritering - Bærekraft

Innbyggernes egen innsats

- Hver enkelt må ta større ansvar for å planlegge egen alderdom, både helse og bosituasjon
- Kommunen skal gi råd og veiledning

Tidlig innsats for bedre helse

- Satsing på forebygging og tidlig innsats fra eldreplanen videreføres
- Trondheim rehabiliteringssenter åpnet i 2023 - en nasjonal nyvinning

Organisering, oppgavefordeling og pasientflyt

- Tillitsreformen i hele organisasjonen
- Bedre oppgavefordeling mellom yrkesgrupper
- Pasienter i kø er skadelig for pasienten og sløsing med ressurser

Innføre ny teknologi og samarbeid med næringslivet

- Helseplattformen
- Velferdsteknologi

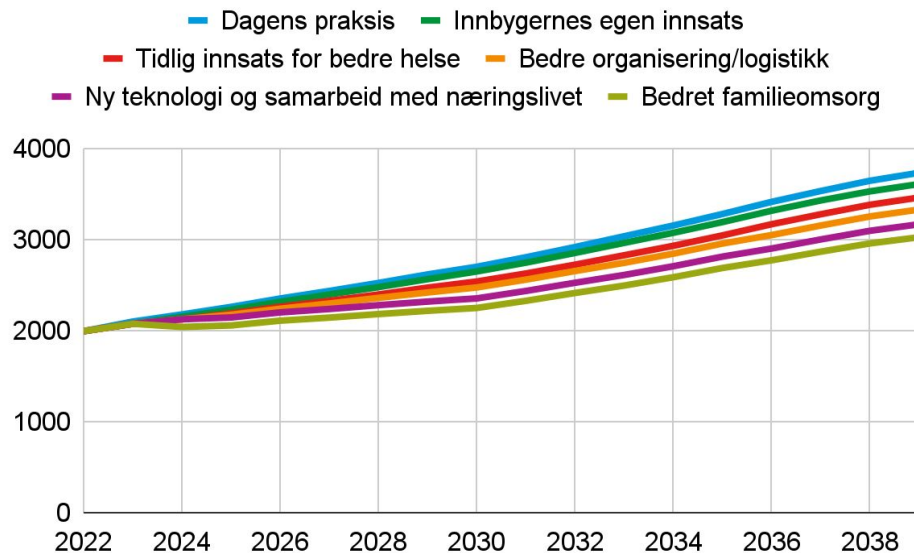
Samarbeid med innbyggere, pårørende og frivillige

- Støtte pårørendes helse og livssituasjon. Søbstad helsehus påstartes i perioden

Bærekraft 2040 - 5 strategier

1. Innbyggernes egen innsats
125 mill. Ca. 180 årsverk
2. Tidlig innsats - bedre helse
230 mill. Ca. 330 årsverk
3. Organisering, oppgavefordeling og pasientflyt
130 mill. Ca. 175 årsverk
4. Ny teknologi og samarbeid med næringslivet
165 mill. Ca. 120 årsverk
5. Pårørende-/ frivillighetssamarbeid
145 mill. Ca. 190 årsverk

Sum 1-5: 800 mill. ca. 1000 årsverk

Driftsbudsjettet 2024

- Merforbruk i 2023 på **200** mill

Økt budsjett i 2024 ift opprinnelig budsjett 2023:

210 mill, i hovedsak:

- Bo- og aktivitetstilbud og BPA **90** mill
- Psykisk helse og rus **7** mill
- Styrket grunnbemanning HVS **23** mill
- Legetjenester **23** mill
- Eldreplan - Helsefremmende og forebyggende tjenester **25** mill

I tillegg kommer flyktninger **114** mill

Tilpasninger:

- Redusert dekningsgrad sykehjem
- På tross av +90 mill.: Dagens driftsnivå BOA og BPA videreføres ikke
- Økonomisk sosialhjelp: Det innføres ny stønadsstruktur for å fremme overgang til arbeid. Fortsatt høye utbetalinger til barnefamilier, men noe reduserte satser i forhold til 2023.
- Bærekraftsprogrammet og Helseplattformen gir potensial til mer effektiv drift

Helse og velferd og bolig - investering i 2024-2027

Seniorhus (2026)

60 millioner kroner (totalt 60 millioner kroner)

Dragvoll HVS (2025)

504 millioner kroner (totalt 650 millioner kroner)

Søbstad helsehus (2028)

540 millioner kroner (totalt 590 millioner kroner)

Heimdal HVS (2028)

513 millioner kroner (totalt 600 millioner kroner)

Utvidelse Kystad (2029)

12 millioner kroner (totalt 220 millioner kroner)

Nytt HVS (2030)

30 millioner kroner (totalt 690 millioner kroner)

Krisesenteret (2025)

133 millioner kroner (totalt 147 millioner kroner)

Småhus

55 millioner kroner

Forsterket botilbud (2025)

44 millioner kroner (totalt 68 millioner kroner)

4 nye bofellesskap BoA

270 millioner kroner (totalt 325 millioner kroner)

2 nye botiltak PHR

137 millioner kroner (totalt 140 millioner kroner)

Bromstadekra (2025)

63 millioner kroner (totalt 70 millioner kroner)

3 014 millioner kroner

sum alle prosjekter

Byutvikling

Områdets hovedprioritering

- Ta vare på verdiene i kommunens bygg og infrastruktur
- Pådriver for klimavennlige bygg og anlegg
- Berede grunnen for god folkehelse i befolkningen

Driftsbudsjettet - hovedtrekk

- Gjenoppretter dagens vedlikeholds nivå
- Redusere driftsnivået for å sikre vedlikeholds nivået
- Husleie for nytt administrasjonsbygg finansieres

Byutvikling - investering i 2024–2027

Formålstomter

670 millioner kroner

Anleggsbidragsmodellen

320 millioner kroner

Opprusting og nyetablering lekeplasser og parker

61 millioner kroner

Fornyelse og rehabilitering vann- og avløpsnett

2 947 millioner kroner

Utvikling og fornyelse av gatelysnettet

67 millioner kroner

Energieffektivt maskinkjøp

36 millioner kroner

Nytt administrasjonsbygg

103 millioner kroner

Ordinære utleieboliger

300 millioner kroner

Heggstadmoen - opprydding

101 millioner kroner

5 385 millioner kroner

sum alle prosjekter

Næring, miljø og samferdsel

Områdets hovedprioritering

Det grønne skiftet skjer nå!

- Styrke næringsarbeidet for å stimulere til næringsetablering, innovasjon og grønn omstilling.
- Være en pådriver for grønn omstilling ved å stille strenge klima- og miljøkrav i forbindelse med innkjøp og anleggsvirksomhet
- Bruke vår deltagelse i Miljøpakken aktivt for å fremme grønn omstilling
- Kommunen involverer og mobiliserer bysamfunnet til å gjøre gode, miljøsmarte valg.
- Området disponerer omtrent 90 millioner kroner årlig til klimainvesteringer

Næring, miljø og samferdsel

- investering i 2024-2027

Miljøpakken

1,2 milliarder kroner i perioden

Klimainvesteringer:

- Investeringer i mindre klimatiltak

206 millioner kroner

- Utslippsfrie bygg og anleggsplasser

150 millioner kroner

1 565 millioner kroner

sum alle prosjekter

Kultur og idrett

Områdets hovedprioritering

- Mer **areal** - flere **arenaer** - økt **aktivitet**
 - Ferdigstilling av utbyggingen av **Granåsen idrettspark**
 - Nye idrettsanlegg: **bydelsbasseng og ishall på Tiller**
 - Tilstrekkelig med **gravplasser** i henhold til demografiutvikling
 - Etablering av **kulturbygg i Frostaveien**
- Løfte Trondheim som **attraktiv kultur- og idrettsby**, **kirkehovedstad** og **pilegrimsby**
- Styrking av **biblioteket**
- **Samarbeid på tvers**

Driftsbudsjettet 2024

Kunst og kultur

- Bydelsbibliotek Østbyen **2,0 mill**
- Økt bemanning bibliotek **0,8 mill**
- Reduksjon i tilskudd **-0,8 mill**

Idrett og friluftsliv

- Tilskudd til Eberg **19,5 mill**
- Drift nye TK-anlegg, idrett/friluft **4,3 mill**
- Ski-VM, hosting contract **15 mill i 2024**
- Granåsen: Økt snøproduksjon og ny nettverkløsning **2,5 mill**

Kirke og gravlunder

- Økte pensjonskostnader **5,5 mill**

Kultur og idrett - investeringer i 2024-2027

Granåsen fotballhall

169 millioner kroner (totalt 324 millioner kroner)

Tursti langs Nidelva til Klæbu

36 millioner kroner (totalt 45 millioner kroner)

Nærmiljøanlegg

15 millioner kroner

Friluftsliv og grønne områder

40 millioner kroner

Bydelsbasseng Øst

599 millioner kroner (totalt 600 millioner kroner)

Ishall Tiller

236 millioner kroner (totalt 600 millioner kroner)

Kunstnerisk utsmykking

58 millioner kroner

Seminarplassen Klæbu

12 millioner kroner (totalt 32 millioner kroner)

Frostaveien 2 - tilrettelegging for kulturtiltak

18 millioner kroner (totalt 19 millioner kroner)

Kirkebygg

108 millioner kroner

Gravplasser

211 millioner kroner

1 589 millioner kroner

sum alle prosjekter

Strategisk ledelse, utviklings- og støttetjenester

Områdets hovedprioritering

Øke kommunens **ledelses- og gjennomføringskraft** gjennom å tydeliggjøre oppgaver og ansvar, mer effektive arbeidsprosesser og styrket innovasjonsevne.

Det vil i perioden jobbes særlig med:

- Styrke arbeidet for å **realisere politiske vedtak**, planer og målsettinger.
- **Virksomhetsstyring, prosjekt- og porteføljestyring**
- **Lederløftet**, som er et utviklingstilbud til alle kommunens ledere
- **Kompetansestrategi** for å understøtte organisasjonsutvikling
- **Digitalisering**, med ambisjon om å bli mer datadrevet

Driftsbudsjett

Forslag til statsbudsjett: 13,8 millioner kroner til områdesatsingene i Trondheim

Bystyresekretariatet, folkevalgte mm:

- Ikke lagt inn midler til utvidelse av formannskapet eller innføring av parlamentarisme
- 2 millioner kroner mer til folkevalgte

Utvikling- og støttetjenester - investeringer i 2024-2027

Robotisering og automatisering

1,5 millioner kroner 2024 (totalt 3 millioner kroner)

Fagsystemer og basissystemer

3,5 millioner kroner 2024 (totalt 6,5 millioner kroner)

Trådløst nettverk HVS

11 millioner kroner 2024 (totalt 25 millioner kroner)

Nettverk og PC-infrastruktur

47,9 millioner kroner 2024 (totalt 203 millioner kroner)

Post for utvikling og innovasjon

5 millioner kroner 2024 (totalt 15 millioner kroner)

Datadreven organisasjon

2,0 millioner kroner 2024 (totalt 3,5 millioner kroner)

284 millioner kroner

sum alle prosjekter

